

8. Iov și familia sa

Iov aparținea probabil unui neam de popor înrudit cu edomiții. Dacă citim cartea Iov, suntem impresionați de cunoștința mare pe care o avea acest bărbat despre Dumnezeu, la fel și prietenii săi numiți cu numele, care aparțineau tot de popoarele păgâne. Despre acest bărbat, Dumnezeu Însuși a mărturisit în fața lui satan: „Nu este nimeni ca el pe pământ, bărbat integru și drept, temător de Dumnezeu și care se abate de la rău“ (Iov 1.8).

Satan, acuzatorul fraților, a privit cu atenție la Iov. Avea și el o explicație pentru comportamentul ireproșabil al lui Iov, dar care era în același timp și o acuzare: Iov se comporta așa numai pentru că avea avantaje materiale. După părerea lui satan, Iov se temea de Dumnezeu numai din motive pur egoiste. El susținea că Iov se va lepăda în public de Dumnezeu, dacă Dumnezeu îi va lua toate averile. Dumnezeu i-a dat mână liberă lui satan; ca urmare, sabeeni au intrat în țară, i-au luat și i-au omorât pe slujitorii săi; apoi a căzut foc din cer și a distrus oile și păstorii săi; apoi au venit caldeeni, au furat cămilele și au omorât slujitorii; a venit apoi un sol și a adus vestea că un vânt puternic a distrus casa fiului său mai mare, în care se aflau și ceilalți fii și celelalte fiice ale sale, și că toți au murit.

Dar satan nu și-a atins scopul. Iov a spus: „Domnul a dat și Domnul a luat; binecuvântat fie Numele Domnului! În toate acestea, Iov n-a păcătuit și n-a spus nimic nepotrivit față de Dumnezeu“ (Iov 1.21-22).

Apoi satan a primit permisiunea să se atingă de trupul lui Iov, dar cu o restricție: să cruțe viața acestuia. Satan l-a lovit pe Iov cu bube rele. Dar și de data aceasta, planul său a eșuat. Iov nu a rostit niciun cuvânt păcătos. Prietenii săi au venit să-l mângâie. În capitolul 28 ne sunt prezentate discursurile celor patru bărbați cu privire la secretul suferinței. Apoi în capitolele 32-37 este discursul lung al celui de-al patrulea prieten, Elihu. Ultimele capitole cuprind cuvintele lui Dumnezeu adresate lui Iov și prietenilor săi.

Iov și soția sa aveau o familie mare cu șapte fii și trei fiice. La începutul acestei cărți, se pare că fiii erau deja căsătoriți, părăsiseră casa părintească și locuiau separat de părinți, fiecare la casa sa proprie. Așa trebuie să fie; în orice caz, este de dorit. În zonele rurale, locuirea împreună era adesea o obișnuință cu toate dezavantajele ei.

Fiicele lui Iov erau mature, dar probabil necăsătorite și locuiau în casa părinților. În general, un decurs normal al lucrurilor, și pentru timpul nostru. Nu citim despre anii tinereții copiilor și despre probleme de educație, deși acestea au existat și atunci. Pentru părinți a fost o bucurie mare să-și vadă copiii găsindu-și fiecare calea sa. Dar această experiență este și dureroasă puțin. Un cunoscut pedagog a spus odată că scopul educației ar trebui să fie: părinții să devină de prisos. Sunt de acord cu aceste cuvinte, dar totuși nu sunt în întregime adevărate.

Părinții nu devin niciodată de prisos. Ei vor urmări întotdeauna cu rugăciune și interes dezvoltarea lucrurilor. Aceasta nu trebuie să degenereze într-o manie de a se amesteca în toate. Acest lucru pare să fie câteodată greu pentru mame. Aceasta o dovedesc glumele proaste despre soacre.

Copiii lui Iov se întâlneau adesea la sărbători, care aveau loc cu schimbul la unul din fii, în casa acestuia. Legătura strânsă a familiei a rămas și după căsătoria fiilor. Ce stare binecuvântată unde se mai găsește această legătură! Astăzi lucrurile stau altfel. Dar se vede clar că părinții nu erau prezenți la aceste sărbători. Nu erau invitați? Doreau copiii să fie doar între ei? Se simțeau

mai liberi? Avem aici de-a face cu simptomele „conflictului între generații”? Expresia este modernă, dar problema este tot atât de veche ca lumea. Întotdeauna au existat generații.

Mulțor părinți le vine greu când observă că nu mai au controlul asupra copiilor. Ei pot să treacă cu greu peste această independență. Cunoscut cazuri în care părinții au insistat să citească corespondența copiilor lor și nu s-au intimidat să deschidă scrisorile adresate direct acestora. Este foarte rău când părinții, arătând neîncredere nemotivată, pierd respectul copiilor lor. Dacă acest lucru este continuat și după căsătoria copiilor, este simțit ca o amestecare supărătoare. Fiecare nouă generație de credincioși stă în fața lucrării de a căuta o soluție pentru problemele din familiile lor. În acest sens au valabilitate normele biblice, care nu se schimbă, care au fost respectate și de generațiile precedente. Dar aceasta nu înseamnă că trebuie să urmeze în toate amănunțele același model de comportament.

Acolo unde se consideră că normele lui Dumnezeu sunt învechite și ar putea fi date deoparte, căsnicia și viața de familie vor eșua. Fiecare generație trebuie să citească Cuvântul lui Dumnezeu cu rugăciune, pentru a da, în lumina acestui Cuvânt, formă principiilor neschimbătoare. Apar mereu noi situații și probleme, la care trebuie căutat un răspuns. Nu putem aștepta ca noile generații să urmeze în totul exemplul bătrânilor și să ia aceleași decizii. Acest lucru nu este posibil în domeniul social și economic, dar și când este vorba despre probleme din viața de familie. Diferențele de cunoștințe și deosebirile în acțiune care rezultă de aici trebuie acceptate. Acestea nu trebuie să ducă la o înstrăinare, dar pot să fie cauza pentru aceasta. Este de remarcat că în ultimul fragment din Vechiul Testament este adus în discuție conflictul dintre generații. Acolo este dată soluția și este descoperită rădăcina conflictului.

Nu este vorba de cunoștințe sau păreri diferite. Acest text trece peste prăpastia care a apărut între inimi. Acest pericol există și în timpul nostru, nu numai pentru familiile noastre, ci și pentru adunare.

Nu am nimic împotriva străngerilor și conferințelor pentru tineret, în care se discută teme speciale pentru tineret. Dar acestea nu trebuie să degenereze, încât cei în vârstă să fie excluși, deoarece ei oricum nu înțeleg problemele tinerilor. Aceasta duce la pierderea respectului dorit de Dumnezeu față de cei în vârstă. Afirmația că cei în vârstă nu îi înțeleg pe cei tineri este neadevărată, deoarece și cei în vârstă au trecut prin această criză la timpul lor. Și în această privință nu există nimic nou sub soare.

Nu am nimic împotriva nici când cei în vârstă atenționează cu privire la pericolele spiritului vremii, căruia îi sunt expuși în mod deosebit cei tineri și prin care, din nefericire, unii s-au îndepărtat de pe cale. Dar nici aceasta nu trebuie să degenereze într-o sentință lipsită de dragoste de a considera toate activitățile tinerilor ca „firești”. Nici această expresie nu este adevărată. Tinerii sunt conduși de dragostea lui Hristos în mod deosebit în activitățile lor pe terenul evanghelistic.

Precauția și chibzuința celor în vârstă și entuziasmul tinerilor sunt două cursuri, care ar trebui să curgă împreună. Atunci va rezulta în slujba lui Dumnezeu un echilibru sănătos și unitate. În Maleahi 4.5, 6 citim cum Dumnezeu îl trimite pe profetul Său să vindece prăpastia apărută între generații. „El va întoarce inima părinților către copii și inima copiilor către părinții lor.” Când inimile sunt aduse unele spre altele prin slujba divină a profeților, toate celelalte deosebiri pot fi aduse la același numitor. Atunci Dumnezeu nu începe să lucreze în inimile copiilor, ci în ale părinților. Nu constă în aceasta soluția pentru multele probleme din familie? Vorbind doar despre vină, răspândind-o tot mai mult și aplicând-o unilateral asupra celorlalți, inimile se vor îndepărta tot mai mult unele de altele. Mai grav este că se vor îndepărta și de

Domnul. Dar prin acțiunea Cuvântului și a Duhului lui Dumnezeu, inimile sunt aduse spre Domnul și astfel unele spre altele. Abia apoi este posibilă soluționarea într-un sentiment de har și dragoste a problemelor apărute.

Iov și soția sa nu au insistat de copiii lor să ia parte la mesele date de aceștia, să exercite acolo o influență bună și să prevină eventuale alunecări. Dar aceasta nu a fost o retragere supărăcioasă și îmbufnată. Din contră! „Când treceau zilele ospățului, Iov trimitea și-i sfințea, și se scula dis-de-dimineată și înălța arderi-de-tot după numărul lor, al tuturor; pentru că Iov zicea: «Poate că fiii mei au păcătuit și L-au blestemat pe Dumnezeu în inima lor.» Așa făcea Iov în toate zilele“ (Iov 1.5).

În ziua de astăzi, părinții nu mai pot face ad-literam ceea ce făcea Iov. Nu mai cunoaștem astăzi jertfa de ardere-de-tot în sensul ei ad-literam. Dar din comportamentul lui Iov putem să învățăm multe și noi ca părinți, care trăim în acest timp. La fel ca Iov și soția sa, toți părinții trebuie să accepte că la căsătorie copiii părăsesc pe tata și pe mama. Ei formează împreună cu partenerul lor o unitate nouă, independentă, cu responsabilitate proprie. Prin aceasta, părinții nu au devenit de prisos. O sarcină care le rămâne întotdeauna este să observe cu atenție plină de dragoste dezvoltarea în noua familie și câteodată să le fie alături cu sfatul și fapta lor. Dacă părinții observă probleme sau copiii le încredințează problemele lor, rămâne posibilitatea rugăciunii. Iacov a spus: „Rugați-vă unii pentru alții... Mare putere are cererea fierbinte a celui drept“ (Iacov 5.16). El a indicat spre rugăciunea lui Ilie. Această rugăciune nu a fost auzită de niciun om. Dar ea a pătruns în cer și a influențat evenimentele de pe pământ. Rugăciunea de mare preot a lui Iov a fost pentru familia sa de mare valoare. Această sarcină este păstrată ca un drept și pentru părinții credincioși din timpul de astăzi. Acest lucru îl pot face mereu și mereu ca Iov.

Cum au reacționat Iov și soția sa la această suferință de neînchipuit, care a venit dintr-o dată asupra lor? La începutul acestui capitol am prezentat un rezumat al acestor evenimente. Citiți încă o dată Iov capitolele 1 și 2. Măhnit foarte tare, Iov a căzut la pământ. Dar nu s-a revoltat împotriva lui Dumnezeu. A recunoscut că tot ceea ce aveau era un dar al lui Dumnezeu, era numai har. „Domnul a dat.“ Dar apoi a spus și: „Domnul a luat.“ Iov ar fi putut vorbi despre evenimente naturale, prin care copiii săi au murit. El i-ar fi putut acuza pe sabeeni și pe caldeeni de ucidere și jaf, și ar fi avut dreptate. Dar atunci în inima sa ar fi rămas numai suferință și amărăciune, nu ar fi văzut mâna lui Dumnezeu în aceste suferințe. Nici n-ar fi putut spune: „Domnul a luat“; iar a treia expresie: „Numele Domnului fie binecuvântat“ n-ar fi exprimat-o deloc. Un punct culminant al vieții sale de credință îl vedem în punctul cel mai de jos al suferinței sale în capitolul 19.25-27. Citez binecunoscutele cuvinte: „Știu că Răscumpărătorul meu trăiește... ..totuși fiind în carnea mea voi vedea pe Dumnezeu.“

Ascultăm cu admirație și uimire cuvintele sale. Cât de departe suntem noi de credincioșii vremurilor trecute, când ne aflăm în timpuri de încercări în viața noastră de credință! Dar să nu admirăm acest bărbat, ci harul lui Dumnezeu care a acționat o asemenea credință în inima alor Săi. Dumnezeu în harul Său nu S-a schimbat până astăzi față de ai Săi.

Am cunoscut un tată care și-a pierdut fiul cel mai mare în timpul războiului. Acesta a trebuit să meargă la muncă într-un sat, unde echipaje militare făceau razii de răzbunare. Toți bărbații care au fost găsiți, au fost luați prizonieri și transportați în Germania. Și fiul a fost luat. Nimeni nu s-a mai întors. Câteva luni mai târziu, părinții au primit vestea că fiul lor murise de „pneumonie“. Un prieten a încercat să-i mângâie și să le spună că Domnul permisesese așa ceva. Fratele spunea: „Aceasta nu ar fi pentru mine o mângâiere. Nu pot să înțeleg. Dar știu că Dumnezeu a dorit să-l ducă pe fiul meu acasă în acest mod.“

N-am uitat niciodată aceste cuvinte. M-am gândit atunci la cuvintele lui Iov: „Domnul a luat.“ Ce binecuvântare este și pentru noi să vedem pe calea suferinței mâna Domnului și să uităm mâna omului!

Putem presupune că până în acest moment, soția lui Iov a fost alături de el și că au împărțit împreună bucuria și suferința. Așa și trebuie să fie. Oare nu și-au dat soțul și soția la încheierea căsătoriei promisiunea solemnă să se iubească unul pe altul, să fie alături unul de altul în fidelitate reciprocă în zile bune și în zile rele, până îi va despărți moartea? Desigur, Iov și soția sa nu au auzit sau n-au semnat o astfel de formulă de cununie, dar oare nu este aceasta intenția lui Dumnezeu cu fiecare căsnicie în orice vreme, când îi unește pe cei doi prin legătura căsătoriei? Cât de repede se uită această promisiune, mai ales când vin „zile rele“! În această privință, chiar și zilele de bunăstare materială pot să devină „rele“, la fel ca zilele suferinței și ale dezamăgirii. Cât de des vedem cum unul din parteneri renunță la fidelitatea promisă. Se ajunge la un trai unul lângă altul și adesea la un divorț. Atunci se indică tot felul de motive, pe care judecătorul pământesc le consideră suficiente. Dar intenția lui Dumnezeu nu este aceasta. Dumnezeu urăște despărțirea.

Nu am niciun motiv să presupun că cei doi au ajuns atât de departe. Dar începutul înstrăinării este vizibil. Soția lui Iov se săturase. Își pierduse încrederea în Dumnezeu și îi dădu soțului ei sfatul să facă și el acest lucru, reproșându-i: „Încă ești tare în integritatea ta? Blestemă pe Dumnezeu și mori!“ (Iov 2.9). Cât de greu a fost pentru acest bărbat atât de încercat, că a pierdut în acele împrejurări și sprijinul soției sale! Dar nu s-a prăbușit nici sub această încercare. El a respins vehement cuvintele ei.

Cineva a indicat spre faptul că el nu o numește pe soția sa nebună, ci spune: „Vorbești ca una din femeile fără minte“ (Iov 2.10). De aici se vede răbdarea sa. Iov i-a spus soției sale: „Ce? Am primit de la Dumnezeu binele și să nu primim răul?“ El nu spune „eu“, ci „noi“. În aceasta era un îndemn pentru soția sa, de a nu se distanța de el.

Aceste cuvinte conțin o învățătură adâncă și pentru noi. Suntem dispuși să primim cu mulțumire lucrurile bune de la Dumnezeu. Dar în cazul lucrurilor rele suntem înclinați să căutăm alte cauze. Un medic vorbea odată cu amărăciune despre pacienții săi creștini: „După ce îți dai toată osteneala și reușești să-i treci cu bine peste respectiva boală, ei spun: „Dumnezeu a făcut aceasta.“ Dacă în ciuda străduințelor nu reușești, ei îndrăznesc să afirme că medicul nu a stabilit diagnosticul corect, nu a prescris medicamentele bune și astfel pacientul a murit. Cu astfel de oameni nu poți să ajungi la onoare.“ Înteleg foarte bine modul de gândire al acestui medic. Trebuie să fim atenți cu gândurile și cuvintele noastre. Cine trăiește în duhul lui Iov, nu ajunge la astfel de exprimări.

După aceea, nu mai citim nimic despre soția lui Iov. Și satan, care a luat de câteva ori cuvântul, dispare din câmpul vizual. Dar suferințele groaznice ale lui Iov rămân.

Atunci apar prietenii săi, pentru a-l mângâia. Dar lungile discuții arată că nu au adus deloc mângâiere. Prietenii au plecat de la maiestatea, suveranitatea și dreptatea absolută a lui Dumnezeu. În aceasta au arătat o cunoaștere bună și au prezentat gânduri bune despre aceste subiecte. Dar ei au avut un punct de plecare greșit, și anume că suferințele omenești trebuie văzute ca răsplătă dreaptă a lui Dumnezeu pentru răul săvârșit.

Iov s-a apărat foarte tare, el a ținut la dreptatea sa și s-a luptat în continuare cu o problemă nesoluționabilă pentru el. A devenit tot mai vehement în răspunsurile sale și a folosit cuvinte

care nu erau de aprobat. Și cuvintele prietenilor au devenit tot mai aspre. Ei l-au învinuit pe Iov de fățarnicie, au afirmat că a făcut în ascuns răul și la sfârșit că a păcătuit în public.

Prin punctele lor de plecare greșite și prin aplicarea rece a acestora, ceea ce considerau ei a fi adevărul, au devenit pentru Iov acuzatori în loc de mângâietori. Bărbații au vorbit unii după alții și nu au ajuns la nici o soluție a problemei. Apoi a luat cuvântul prietenul cel mai tânăr, Elihu. El s-a adresat atât prietenilor săi, cât și lui Iov și a rostit cuvinte demne de reținut. Dar nu a ajuns la o combatere temeinică. Nici el nu avea o soluție pentru problemele lui Iov, nici răspuns la întrebările sale.

La sfârșit a vorbit Dumnezeu; mai întâi cu Iov. El l-a adus pe Iov sub impresia adâncă a mărimii și maiestății Sale și a nimicniciei lui Iov. Se cuvenea ca o astfel de creatură trecătoare să pășească în față ca și critic al Celui atotputernic, să-L acuze de nedreptate presupusă? Iov și-a pus mâna la gură. Nu avea niciun răspuns. Ultimele sale cuvinte au fost: „De aceea am rostit ce nu am înțeles, lucruri prea minunate pentru mine, pe care nu le cunoșteam. De aceea mi-e scârbă de mine și mă pocăiesc în țărână și cenușă“ (Iov 42.3-6).

Dumnezeu le-a vorbit și prietenilor lui Iov și le-a adresat cuvinte serioase. Ei l-au acuzat pe nedrept pe Iov, dar ceea ce era mai grav, ei n-au vorbit în mod cuviincios despre Dumnezeu. De aceea trebuiau să aducă o jertfă și Iov să se roage pentru ei. Dumnezeu a ascultat această rugăciune, și prietenii nu au fost pedepsiți pentru comportamentul lor păcătos. Astfel, Dumnezeu Și-a atins scopul Său cu Iov și a putut să-i schimbe soarta. Și prietenii au învățat lecția lor.

Cu toții suntem confrunțați în viața de familie cu problema suferinței. Este remarcabil, că nici Iov, nici prietenii săi nu au rostit niciun cuvânt despre satan, deși în primul capitol acesta ocupă un loc mare. Nu trebuie să ne mirăm de acest lucru. Ei n-au auzit nimic din discuția care a avut loc în cer. Nu știau nimic despre contribuția lui satan în această întreagă istorie.

În afară de cartea Iov, numele satan apare în Vechiul Testament numai în 1 Cronici 21.1 și în Zaharia 3.1, 2. Și acolo apare ca acuzator și împotrivor al poporului lui Dumnezeu. În Noul Testament îi este acordată mai multă atenție. El este amintit sub următoarele nume: balaurul, șarpele cel vechi, diavolul și satan (Apocalipsa 20). El este stăpânitorul acestei lumi (Ioan 12.31), dumnezeul acestui veac (2 Corinteni 4.4), tatăl minciunii (Ioan 8.44), căpetenie a autorității văzduhului (Efeseni 2.2). El pășește contra credincioșilor ca un leu care răcnește și ca înger al luminii (1 Petru 5.8; 2 Corinteni 11.14).

A nega existența personală a lui satan este contra Scripturii; totuși, mulți teologi fac acest lucru. Diavolului îi convine când această necredință devine general valabilă.

Satan a încercat să-L facă pe Isus să păcătuiască și să-L conducă la independență față de Dumnezeu, folosind în acest sens mai târziu chiar și pe unul din ucenicii Săi (Matei 4.1-11, 16.23). Satan a intrat în Iuda și l-a condus la rolul de trădător (Luca 22.3). Anania a auzit mustrarea: „De ce ți-a umplut satan inima?“ (Faptele Apostolilor 5.3).

În a doua epistolă către Corinteni 2.11 suntem îndemnați să veghem, ca să nu-i dăm câștig lui satan asupra noastră. „Împotriviți-vă diavolului, și el va fugi de la voi“ (Iacov 4.7). Această împotrivire este posibilă numai prin puterea credinței cu armura completă a lui Dumnezeu și cu rugăciune (Efeseni 6.1-20).

Și apostolul Pavel a fost confruntat în viața sa cu influența diavolului. Dorea mult să meargă la Tesalonic, pentru a-i întări pe credincioși în credință. A și încercat să facă acest lucru de câteva ori. Dar satan l-a împiedicat (1 Tesaloniceni 2.18). Cum s-a petrecut acest lucru nu ni se spune. Am putea spune: Cum a permis Dumnezeu ca satan să obțină o victorie asupra lui Pavel? Dar a fost numai o victorie aparentă. A fost motivul pentru care Pavel a scris epistolele sale, o binecuvântare nu numai pentru tesaloniceni, ci și pentru milioane de credincioși. Astfel, Dumnezeul atotștiutor poate să folosească neplăcerile credincioșilor, chiar dacă ele au fost aduse de satan.

Mai târziu, Pavel a scris despre o suferință trupească, despre un țepuș pentru carne. El a numit aceasta lucrarea unui înger al lui satan. S-a rugat stăruitor de trei ori Domnului să pună capăt acestei suferințe, dar Domnul nu a ascultat această rugăciune. El a trebuit să se mulțumească cu harul Domnului, chiar și pe calea suferinței. Domnul i-a arătat intenția Sa cu această suferință: nu era o pedeapsă sau o răzbunare, ci dorea să-l ferească de mândrie spirituală, deoarece îi fusese încredințat foarte mult. Atunci a putut să fie mulțumit și mulțumitor (2 Corinteni 12.7-10).

Cu câțiva ani în urmă, eu și soția mea ne aflam la unul din copiii noștri pentru înmormântarea unuia dintre copiii lor. Era un băiat drăguț de 13 ani, care Îl iubea pe Mântuitorul. Printr-o manevră neatentă a unui autobuz, el a fost lovit pe bicicleta sa și a murit pe loc. A fost o lovitură groaznică pentru părinți, pentru ceilalți copii și pentru noi. Cred că mulți au trăit ceva asemănător. Atunci se ridică întrebarea: De ce a trebuit să ne lovească pe noi aceasta? Atunci satan este gata să arunce săgețile sale pentru a produce în inimi necredință și îndoială față de dragostea lui Dumnezeu.

Copiii noștri au fost foarte întristați, suferința era greu de prelucrat, dar nu s-au revoltat. Nu au simțit nici ranchiună față de șoferul, care cauzase nenorocirea. Prin harul Său au putut să vadă mâna Domnului în ceea ce se abătuse asupra lor. Chiar în acea zi în calendar era textul: „Ce fac Eu, tu nu știi acum, dar vei înțelege după acestea“ (Ioan 13.7). Am fost mângâiați în mod deosebit de aceste cuvinte. Cine crede aceste cuvinte, poate cânta în cele mai grele împrejurări, chiar dacă printre lacrimi: Chiar dacă aici trebuie să merg pe cale cu multe întrebări, sus voi înțelege totul.

Atunci nu vom mai întreba: De ce? Să nu încercăm să căutăm cauza la noi sau la alții. Aceasta nu ne va da odihnă, ci mai degrabă ne va conduce la revoltă. Mai bună este întrebarea: Pentru ce?, pentru a descoperi apoi ceea ce vrea Domnul să ne învețe prin aceasta.

Un lucru a devenit clar foarte curând. La scurt timp după aceasta, s-a petrecut în vecinătate o nenorocire asemănătoare. Părinții erau deznădăjduiți și de neconsolat. În acea clipă, copiii noștri au avut cuvinte de mângâiere pentru ceilalți, pentru a-i consola pe aceștia cu mângâierea cu care au fost ei înșiși mângâiați (2 Corinteni 1.4). Prin Cuvântul lui Dumnezeu, noi știm ce a trebuit să învețe Iov prin suferințele sale. „Dar știm că toate lucrurile lucrează împreună spre bine pentru cei care Îl iubesc pe Dumnezeu, pentru cei care sunt chemați potrivit planului Său“ (Romani 8.28). De aceea, pe calea suferinței și a disciplinei în familiile noastre, să încercăm mereu să vedem mâna Domnului. Atunci vom fi păziți de insensibilitate. Nici nu ne vom prăbuși, dar vom fi experimentați spiritual. „Dar orice disciplinare, pentru acum, nu pare a fi de bucurie, ci de în tristare; dar după aceea le dă celor deprinși prin ea rodul dător de pace al dreptății“ (Evrei 12.11). Adevărul acestor cuvinte este confirmat în istoria lui Iov.